

Вплив зміни ентальпії, ентропії і температури на спрямованість реакції

1. Вплив зміни ентальпії та ентропії.

Отже, відомо, що:

$$\Delta G = \Delta H - T\Delta S.$$

Значить:

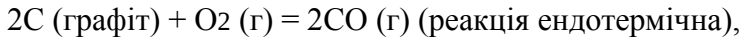
а) мимовільного протікання процесу сприяє зменшення ΔH і збільшення ΔS . Так $\Delta G < 0$, якщо?

$$\Delta H < 0 \text{ і } \Delta S > 0;$$

б) при інших поєднаннях характеру зміни? ΔH і ΔS можливість протікання процесу визначає один з цих факторів: або? ΔH , або ΔS .

2. Вплив температури визначається знаком і величиною зміни ентропії ΔS :

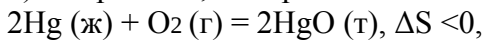
а) для реакцій, що протікають із збільшенням ентропії, тобто $\Delta S > 0$,

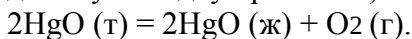
підвищення температури призводить до збільшення від'ємного значення ΔG , т. к. $T\Delta S < 0$.

Отже, при високих температурах реакція йде в прямому напрямку, тобто підвищення температури сприяє протіканню процесу.

б) для реакцій, що протікають із зменшенням ентропії,

тобто із зменшенням ΔS від'ємне значення ΔG зменшується. Отже, високі температури перешкоджають протіканню прямої реакції і подальше підвищення температури призводить до зворотної реакції (в даному випадку при 500 K):

Таблиця 2.1

Реакція	ΔH	ΔS	ΔG	Умови протікання реакції	Висновок
Екзотермічна	-	+	-	Будь-які	Реакція йде в напрямку відповідному рівнянню $\rightarrow$
Екзотермічна	-	-	-	При низьких t	Реакція йде в напрямку відповідному рівнянню $\rightarrow$
Ендотермічна	+	+	-	При високих t	Реакція йде в напрямку відповідному рівнянню $\rightarrow$
Ендотермічна	+	-	+	Будь-які	Реакція йде в напрямку зворотному рівнянню $\leftarrow$

Отже, при низьких температурах (до 500 K) можливе протікання реакції в прямому напрямку (освіта оксиду ртуті), а подальше підвищення температури призводить до неможливості протікання цієї реакції (буде йти зворотна реакція).

Процеси, що протікають із зменшенням ентальпії і збільшенням ентропії незворотні:

в) якщо ΔS не змінюється, то значення ΔG , а, отже, спрямованість реакції, від температури практично не залежить.